

ผลงานด้านวิชาการและการวิจัย
กลุ่มอนามัยแม่และเด็ก สำนักส่งเสริมสุขภาพ

.....

ชื่อ-นามสกุล : พญ.จิตติภรณ์ ดวงรัตนานนท์ ตำแหน่ง : นายแพทย์ชำนาญการ

ชื่อผลงานวิชาการ/งานวิจัย : การจัดการนโยบายสาธารณะและปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพของเทศบาล
สามระดับในประเทศไทย

ช่องทางการเผยแพร่ : วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 หน้า 384-403

<https://kb.hsri.or.th/dspace/bitstream/handle/11228/4936/hsri-journal-12n3-p384-403.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

วันที่เผยแพร่/นำเสนอผลงาน : 28 กันยายน 2561

บทคัดย่อ

การจัดการปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพเป็นการส่งเสริมสุขภาพประชาชนที่ต้นน้ำ โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนเอื้อต่อการจัดการปัจจัยทางสังคม ด้วยการกำหนดรูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมกับประชาชนในพื้นที่ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายสาธารณะและการจัดการปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพของประชาชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละระดับ เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลนครเชียงราย เทศบาลเมืองอ่างทองและเทศบาลตำบลท่ายาง โดยการสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตและการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องของผลการศึกษาพบว่า เทศบาลทั้งสามแห่งมีความแตกต่างกันในบริบท แต่มีการกำหนดเป้าหมายเหมือนกันคือประชาชนมีสุขภาพที่ดีด้วยการดำเนินการในมิติสุขภาพ การศึกษาสิ่งแวดล้อมและสังคม เช่น การจัดหาสถานที่และให้บริการด้านสาธารณสุขอย่างครอบคลุม การสร้างความตระหนักและความรอบรู้ด้านสุขภาพโดยประชาชนมีส่วนร่วม การจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดของเทศบาลให้แก่ประชาชน การสร้างสภาพแวดล้อมที่สวยงามและเอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ ทั้งการสร้างทางเดิน การสร้างสวนสาธารณะ การสร้างพื้นที่สีเขียว มีกระบวนการบริหารจัดการที่ชัดเจนและประชาชนมีส่วนร่วม ตั้งแต่การวางแผนโครงการ การบูรณาการการทำงานและการแสวงหาพันธมิตรในพื้นที่ การจัดหาและบริหารงบประมาณ การพัฒนาศักยภาพและองค์ความรู้ในการดำเนินการ การติดตามและประเมินผลลัพธ์ทางสุขภาพของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรเป็นองค์กรหลักของการส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมสุขภาพอื่นควรให้ความร่วมมือและอาศัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกหนึ่งในการจัดการปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพและส่งเสริมความเป็นธรรมทางสุขภาพในสังคม

การจัดการนโยบายสาธารณะและปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ ของเทศบาลสามระดับในประเทศไทย

ฐิติภรณ์ ดวงรัตนานนท์*

ธีรพงษ์ คำพุดต์[†]

หทัยรัตน์ โกษิยานนท์*

จิราภรณ์ กมลรังสรรค์[‡]

ระพีพงษ์ สุพรรณไชยมาตย์*

ฐิติกร โตโพธิ์ไทย[†]

นิธิวัชร แสงเรือง*

อานนท์ กุลธรรมานุสรณ์*

กิตติพงษ์ กัสสร[†]

ผู้รับผิดชอบบทความ: ฐิติภรณ์ ดวงรัตนานนท์

บทคัดย่อ

การจัดการปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพเป็นการส่งเสริมสุขภาพประชาชนที่ต้นน้ำ โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนเอื้อต่อการจัดการปัจจัยทางสังคม ด้วยการกำหนดรูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมกับประชาชนในพื้นที่ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายสาธารณะและการจัดการปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพของประชาชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละระดับ เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลนครเชียงราย เทศบาลเมืองอ่างทอง และเทศบาลตำบลท่าช้าง โดยการสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตและการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลทั้งสามแห่งมีความแตกต่างกันในบริบท แต่มีการกำหนดเป้าหมายเหมือนกันคือประชาชนมีสุขภาวะที่ดี ด้วยการดำเนินการในมิติสุขภาพ การศึกษา สิ่งแวดล้อมและสังคม เช่น การจัดหาสถานที่และให้บริการด้านสาธารณสุขอย่างครอบคลุม การสร้างความตระหนักและความรอบรู้ด้านสุขภาพโดยประชาชนมีส่วนร่วม การจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดของเทศบาลให้แก่ประชาชน การสร้างสภาพแวดล้อมที่สวຍงามและเอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ ทั้งการสร้างทางเดิน การสร้างสวนสาธารณะ การสร้างพื้นที่สีเขียว มีกระบวนการบริหารจัดการที่ชัดเจนและประชาชนมีส่วนร่วม ตั้งแต่การวางแผนโครงการ การบูรณาการการทำงานและการแสวงหาพันธมิตรในพื้นที่ การจัดหาและบริหารงบประมาณ การพัฒนาศักยภาพและองค์ความรู้ในการดำเนินการ การติดตามและประเมินผลลัพธ์ทางสุขภาพของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรเป็นองค์กรหลักของการส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมสุขภาพอื่นควรให้ความร่วมมือและอาศัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกหนึ่งในการจัดการปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพและส่งเสริมความเป็นธรรมทางสุขภาพในสังคม

คำสำคัญ: ปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ เทศบาล นโยบายสาธารณะ การศึกษา สิ่งแวดล้อม ความเป็นธรรมทางสุขภาพ

* สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข

[†] กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

[‡] สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ